

ร่องรอยสิ่งก่อสร้างบนวิถีแห่งศรัทธาผ่านผลงาน ประติมากรรม

received 03 MAR 2020 revised 25 MAR 2021 accepted 01 APR 2021

ปกิต บุญสุทธิ

รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาประติมากรรม

ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ

สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรมทางประวัติศาสตร์ในอดีต มีรากฐานความเป็นมาทางด้านเชื้อชาติอารยธรรมบนวิถีชีวิตของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมของความเชื่อและความศรัทธาอย่างลึกซึ้งในชาติพันธุ์เหล่านั้น ในสมัยอดีตกาลก่อนประวัติศาสตร์มีมนุษย์ยุคหินเก่าทำเครื่องมือเครื่องใช้เป็นอาวุธแล้วนำมาขัดแต่งจนงดงาม ต่อมา มนุษย์ในยุคสำริดก็ทำเครื่องมือในการล่าสัตว์มีการทำที่อยู่อาศัยเอาไว้หลบภัย รวมถึงการทำภาชนะใช้สอยเครื่องนุ่งห่มในการดำรงชีวิต จนมาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ มนุษย์จึงได้หันมาสนใจในเรื่องความเชื่ออันลึกลับและพิธีกรรมทางศาสนา บทสวดมนต์ในสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน การเดินรำจึงเป็นส่วนประกอบรวมถึงอุปกรณ์เครื่องแต่งกายต่าง ๆ โดยมีอุปกรณ์ เช่น หน้ากาก การระบายสีตามร่างกาย การปั้นแกะสลัก การทำเครื่องหมายสัญลักษณ์รูปเคารพในสถานที่แห่งนั้น เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวปกป้องคุ้มครองในยามที่มีภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ฟ้าร้อง ฝนตกหนัก น้ำท่วมที่ถูกทำลาย ส่งผลเสียต่อเกษตรกรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ความเชื่อทั้งหมดเหล่านี้มนุษย์ได้สังเกตและบันทึกรวบรวมเหตุการณ์ในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโหราศาสตร์ วิทยาศาสตร์การคาดคะเน สิ่งเหล่านั้นล้วนมาจากเหตุการณ์ซ้ำ ๆ ในแต่ละวัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นให้มนุษย์ในชนชาติอารยธรรมแรกในทางประวัติศาสตร์ที่ประมาณ 5,000 BC ในกลุ่มเมโสโปเตเมียและชาวอียิปต์ สร้างสุสานการเก็บศพอบน้ำยา (Mummy) โดยมีความเชื่อเรื่องการไม่สูญของวิญญาณการก่อสร้างด้วยวิธีการนำอิฐหรือหินมาก่อเป็นหลังคางโค้ง หลังจากนั้นก็ทำแผ่นหินแข็งมาทำเป็นสุสานมีสตาบาสและสกัดจากหน้าผา (Rock cut tomb) ที่เมือง Beni Hason โรม ก็เป็นอีกชนชาติหนึ่ง ที่เข้ามาต่อจากกรีกและอียิปต์ผสมผสานเป็นศิลปะแบบฉบับอันยิ่งใหญ่มีสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม เป็นเอกลักษณ์ ศิลปะโรมสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะชนชาตินักรบนักกฎหมายการก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมด้วยหินอิฐในระบบ Arch, Vaults และ Corbelled อำนาจให้โรมสร้างสถาปัตยกรรมอันวิจิตรงดงาม ส่วนทางด้านทวีปเอเชีย อินเดียและจีนเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก มีสถาปัตยกรรมโบราณทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นถึงมนุษย์ที่ผูกพันกับความเชื่อบนวิถีชีวิตทางฝั่งภาคตะวันออก ที่มีต่อความเชื่อ

ทางศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่มานักเกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมในอดีตที่ผู้เขียนสนใจและประทับใจนำมาเรียบเรียงเป็นงานวิจัยสร้างสรรค์ที่มีเนื้อหาทางด้านวิชาการศิลปะโดยสร้างสรรค์ประติมากรรมที่ต้องการสะท้อนให้เห็นถึงร่องรอยสิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมในอดีตที่มีความทรงจำของวิถีชีวิตมนุษย์ผ่านความเชื่อความศรัทธาโดยใช้สื่อสัญลักษณ์ทางรูปทรงสถาปัตยกรรมผ่านเรื่องราวที่กล่าวถึง ด้วยวัสดุ เช่น หิน ไม้ ปูน ดินเผา และโลหะ มาสร้างเป็นประติมากรรมที่มีความเป็นร่วมสมัยในรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ของอารยธรรมเหล่านั้น

คำสำคัญ: ร่องรอย, สิ่งก่อสร้าง, ศรัทธา, ประติมากรรม

The traces of creation on the way of faith through the art of Sculpture

Pakit Bunsut

Associate Professor, Department of Visual Arts,
Faculty of Fine Arts, Chiang Mai University

Abstract

Historical buildings and architectures have the roots on human cultures and civilizations. In ancient time, human beings in Stone Age used tools and instruments as weapons before polishing them beautifully. Later, human beings in Bronze Age created hunting equipment, housings as their shelters, containers, utensils and clothing in their lives. Afterwards, natural phenomena had caused human beings to become interested in mysterious beliefs and religious rites, prayers, sacred places for people hold rites of their communities, dances and body accessories including clothings, masks and body-paints, sculptures and carved symbols or icons decorating such places to protect the places whenever there were natural disasters such as thunders, heavy rains and floods that destroyed agricultural crops that were vital for human lives. All of such beliefs took place when human beings had observed and recorded incidents happening each day until people in the first human civilization around 5,000 B.C. in Mesopotamia and Egypt built mausoleums to house preserved corpses or mummies with the belief in the immortality of souls. These peoples built mausoleums as buildings with arch roofs from bricks or stone or hard stone plates as mastabas, such as rock catacomb in Beni Hason City. The Romans followed the Greeks and the Egyptians, combined the art styles of the two peoples to order to create grand arts including architectures, paintings and sculptures that are unique. Extravagant Roman arts reflect the interests in fighting and law of the Romans. The stone architects as arches, vaults and corbels allowed the Romans to build extravagant architectures. Meanwhile, Asia has India and China have great numbers of populations and many ancient architectures that reflect the relationship between human beings and eastern

way of life that affect religious and cultural beliefs. Thus, it is necessary to look at the origin that is related to each ancient architecture that I, the researcher, am interested in until I have created this creative research work with academic content concerning the memories of human beings reflecting beliefs and faiths through architectural symbols that manifest the stories through materials as rocks, wood, cement, clay and metal used for building architectures in the unique style of each era.

Keywords: The traces, Creation, Faith, Sculpture

บทนำ

ผลงานสร้างสรรค์ เรื่อง ร่องรอยสิ่งก่อสร้างบนวิถีแห่งศรัทธาผ่านผลงานประติมากรรม เป็นผลงานศิลปะที่ผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาที่มีรูปแบบเกี่ยวกับเรื่องราวสถาปัตยกรรมโบราณอันศักดิ์สิทธิ์และศรัทธาของมนุษย์ที่น่าสนใจนำมาหยิบยกเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของผู้เขียนพร้อมทั้งผลงานในอดีตของผู้เขียนที่มีแนวคิดเชื่อมโยงในการทำงานศิลปะในชุดปัจจุบัน และประสบการณ์สำหรับตัวผู้เขียนในการเดินทางตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลบันทึกในเนื้อหาของผลงานสร้างสรรค์นี้จะมีภาพประกอบของที่มาและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานรวมถึงบทสรุปในปัญหาต่าง ๆ ของการทำผลงานครั้งนี้

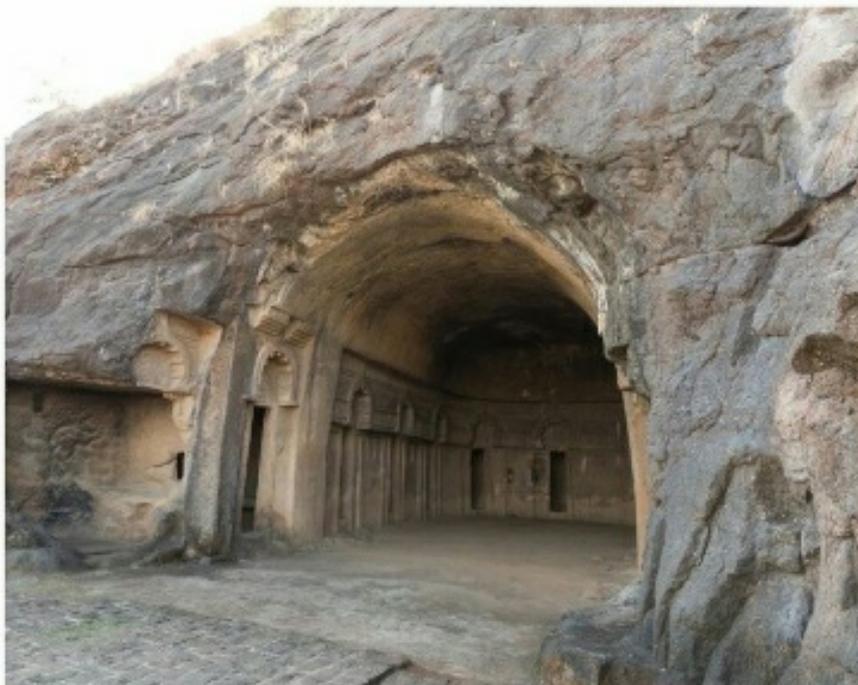
ผู้เขียนหวังว่าผลงานสร้างสรรค์นี้จะเป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสำหรับผู้สนใจและนำไปเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานตามวัตถุประสงค์ต่อไป

ที่มา แรงบันดาลใจ และแนวคิดการสร้างสรรค์

ที่มาและแรงบันดาลใจที่ผู้เขียนได้นำมาเสนอ คือ เรื่องของสถาปัตยกรรมโบราณสิ่งก่อสร้างความศรัทธาที่มนุษย์มีต่อความเชื่อทางด้านศาสนา รวมถึงวิถีชีวิต เช่น สัญลักษณ์ที่มีต่อความเชื่อและศรัทธาเกี่ยวข้องกับมนุษย์คือ สถูป เจดีย์ ในถ้ำวิหาร การสลักหินให้ลึกลงไปเห็นช่องประตูหน้าต่างและเสาคานที่วัดถ้ำอชันดาที่มีชื่อเสียงของประเทศอินเดีย มีเทวรูปในลัทธิทางศาสนาอินเดียหลายลัทธิหลัก ๆ ก็เป็นศาสนาฮินดู เป็นศูนย์กลางภายในวิหารถ้า มนุษย์ได้มีความเชื่อต่อการนับถืออำนาจลึกลับ เพื่อเป็นอนุสรณ์ในการสร้างศาสนสถานและความตั้งใจของช่างชาวอินเดีย จึงมีความมุ่งมั่นแกะสลักหินเป็นสกุลช่างต่อ ๆ กันมา การแกะสลักของช่างจะเลือกใช้หินแกรนิตที่มีความคงทนต่อดินฟ้าอากาศ แกะสลักหินที่ละเอียดละน้อย ทำงานตอนกลางวัน ส่วนตอนกลางคืนช่างจะใช้แผ่นโลหะเป็นอุปกรณ์สะท้อนแสงใช้ส่องในการทำงาน สักตหินเข้าไปในถ้ำเริ่มตั้งแต่การทำปากประตูทางเข้า สลักเป็นรูปต่าง ๆ ทำเป็นเสามุขยื่นมีลวดลายประดับเป็นโค้งยาว มีเสาแต่ละต้นตั้งเรียงรายทั้งสองข้างมีการเขียนภาพจิตรกรรมในถ้ำผนังถ้ำ แต่ละถ้ำมี 29 ถ้ำทำหมายเลขตามทิศ แสดงเนื้อหาจากพุทธประวัติและชาดกต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้า ภาพบุคคลสำคัญก็มักจะวาดให้เด่น ๆ เป็นพิเศษรวมถึงรูปสลักหินประติมากรรม

ภาพที่ 1 Dhamek Stupa India
(Source: Pinterest 2017A, online)

ภาพที่ 2 Bedse Caves India
(Source: Pinterest 2017B, online)

แรงบันดาลใจอีกส่วนหนึ่งคือ สถาปัตยกรรมจีนในราชวงศ์ซ้อง มีการทำหลังคาด้วยกระเบื้องดินเผาเคลือบเงา มีสองแบบคือ แบบแบนราบ และแบบทรงกระบอกฝาซีก มักจะใช้กับอาคารอันทรงเกียรติส่วนใหญ่ให้ความหรูหรา หรือขนาดขึ้นอยู่กับความศรัทธา หรือฐานะของผู้สร้าง รวมไปถึงงานเครื่องปั้นดินเผาไทยในรูปแบบของ สถาปัตยกรรม เช่น อาคารมีหลังคาทรงจั่ว การประดับตกแต่งที่จุดต่าง ๆ เช่น ซ่อฟ้า ทางหงส์ เครื่องเคลือบดินเผา ไม้ หรือปูนปั้น ทางหงส์นิยมประดิษฐ์เป็นเศียรนาคในยุคสมัยสุโขทัยและอยุธยา เศียรนาคยังประดิษฐ์ไว้ที่สองข้างของหัวบันไดของซุ้มประตูโบสถ์วิหาร ส่วนเครื่องเคลือบดินเผาที่มีตุ๊กตาดินเผารูปสัตว์จะประดับและประกอบตามอาคารก็มีกระเบื้องดินเผาบุหลังคาในโบสถ์วิหารสะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ทางวัฒนธรรมของชุมชน

ภาพที่ 3 Palace, Beijing China
(Source: Flickr 2018, online)

ภาพที่ 4 วัดอินทราวาส จังหวัดเชียงใหม่
(Source: Ipinimg 2017, online)

และในชุมชน ก็ยังพบหมู่บ้านในเขตพื้นที่ราบสูงบนเขาทอดต่อย มักจะเห็นการปลูกเรือนบ้านทำไร่เลื่อนลอย ในรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ มีที่มาของชาติพันธุ์ทางประวัติศาสตร์ชื่อบ้านลาหู่จะบุงบดอยแม่สลอง จังหวัดเชียงราย มีถิ่นกำเนิดอยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างจีนกับทิเบต ลาหู่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รู้จักกันในชื่อมุขอหมู่บ้านนี้จะตั้งถิ่นฐานอยู่ในระดับสูงกว่า 1,000 - 1,300 เมตรขึ้นไป โดยมีเขาสูงเป็นกำบังลม ขนาดหมู่บ้านของลาหู่มีขนาดเล็ก ไม่ก่สิบลหลังคาเรือน รักสันโดษ และทำไร่ข้าวโพดตลอดที่ซีกเศรษฐกิจต่าง ๆ ประกอบการเลี้ยงสัตว์ หมู่บ้านลาหู่ประกอบด้วยเรือนหลังเดี่ยวตั้งเรียงราย มีลานบ้านเป็นตัวเชื่อม คอกสัตว์ ยุ้งฉางผามพื้น และลานชานความเรียบง่ายนี้ทำให้บ้านลาหู่มีความงามจากความถ่อมตัวและสมณะตรงไปตรงมา (Oranratmani 2013, 150)

ยังมีเกาะขุนดาใหญ่ของประเทศอินโดนีเซีย จะมีหมู่บ้านชนพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งที่มีเอกลักษณ์และวิถีชีวิต อยู่ในเกาะสุมาตราที่มีประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม และรองลงมาเป็นชาวคริสต์ในเกาะสุมาตรา มีกลุ่มโบราณสองกลุ่มคือ มินังกาเบาและบาตัก สถาปัตยกรรมศาสตร์ของเกาะสุมาตราเป็นทิวเขาสูงทอดแนวเหนือใต้ตลอดชายฝั่งทางตะวันตก โดยแบ่งเขตวัฒนธรรมสุมาตราเป็นเขตวัฒนธรรมแยกเป็น 3 ส่วน ตามการปกครองในสมัยโบราณ ได้แก่ ตอนเหนือเป็นเขตอาแจห์ เป็นชนชาติใหญ่นักรบ ตอนเหนือกลางของสุมาตราจะเป็นชนชาติเผ่าบาตัก ดำรงชีพเกษตรกรรมเพาะปลูก และตอนตะวันตกและใต้เป็นกลุ่มชนชาติมินังกาเบาเป็นชนเผ่าโบราณ มีนัง แปลว่า ชัยชนะและ กาเบา แปลว่า ความ ซื่อของเผ่าแทนตำนานของชัยชนะในการสู้รบ และพบการใช้สัญลักษณ์เขาควาย คล้ายกับกาแลของกลุ่มไท เรือนมินังกาเบา เป็นเรือนครอบครัวลักษณะเรือนอยู่ที่รูปทรงหลังคาจั่วยอดแหลมขึ้นไป การประดับประดายอดเรือนด้วยวัตถุมีค่าและสลักผนังวิจิตรบรรจงเรียงต่อกัน มักดูคล้ายเรือนยาวฝั่งเรือนแบ่งตามยาวเป็นสองฝั่งด้านหน้าจั่วถือเป็นด้านข้างส่วนหน้าเรือนจะอยู่ด้านยาวทางขึ้นเรือนมักทำเป็นซุ้มบันไดและเน้นด้วยจั่วเรือนตั้งใช้แทนค่าตามความศักดิ์สิทธิ์แทนโลกทั้งสามดังจะเห็นว่า หลังคาเป็นส่วนสำคัญในวิธีการสร้างให้ความหมายที่ศักดิ์สิทธิ์ ส่วนตัวเรือนใช้อู่อายุ๋ออายุ๋อส่วนใต้ถุนใช้เพื่อการอื่น รวมถึงสัตว์อยู่อาศัย สังคมของมินังกาเบาถือลำดับศักดิ์ทั้งสถานะในบ้านเรือน เพศ วัฒนธรรมนิยมในเรือนเหล่านี้ปรับไปตามวิถีอิสลามเป็นพื้นที่ละหมาดและทำกิจกรรมทางศาสนาด้วย (Oranratmani 2013, 237)

ภาพที่ 5 หมู่บ้านชนชาติพันธุ์ ลาหู่ มูเซอ จังหวัดเชียงราย
(Source: Hugchiangkham 2020, online)

ภาพที่ 6 Padang House
(Source: Tutorialto 2017, online)

แรงบันดาลใจอีกส่วนหนึ่งที่ผู้เขียนสนใจ คือ สถาปัตยกรรมพม่ามีระบบการก่อสร้างแบบเรียงอิฐทำเพดานเป็นรูปโค้งตลอดแนวการวางผังแบบขนานไปตามรูปด้านของวิหารกับแบบตรงจากศูนย์กลางเป็นรัศมีการก่ออิฐประตูหน้าต่าง อิฐเหล่านี้เชื่อมต่อกันด้วยวิธีสอดดิน ช่างพม่าโบราณคิดสูตรปูนฉาบด้วยการตำปูนผสมทรายปิดทับประกอบการตกแต่งลูกกรงหน้าต่างก่อด้วยอิฐเว้นช่องลมเป็นรูปต่าง ๆ เสริมด้วยลายปูนปั้น ศาสนสถานพุกามมีจำนวนมากมาเกิดจากความศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวพม่า โดยมีความเชื่อเรื่องนิพพานหรือการหลุดพ้นจากความทุกข์ประกอบลัทธิหินยานหรือเถรวาทที่ส่งเสริมบุญด้วยวิธีการสร้างกุศล เช่น การสร้างวัดเป็นแรงผลักดันแสดงความเป็นเอกลักษณ์ สถาปัตยกรรมพม่ามักเป็นอาคารไม้ลวดลายแกะสลักอย่างประณีตบรรจง ปิดทอง ประดับกระจกฉลุลายอะลูมิเนียมและสังกะสีเงินและทอง เรียกกันว่า ปานชอย

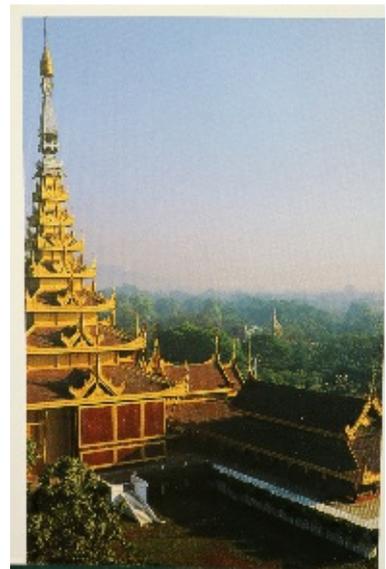
หลังคาล้ำยทรงพีระมิดลดหลั่นสูงเพรียว และยอดแหลมมีโครงสร้างเรียบง่าย หลังคาอาจซ้อนหลายชั้น มักใช้เป็นที่ตั้งสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือรูปเคารพ เป็นที่มาแรงบันดาลใจ ส่วนแนวคิดผู้เขียนได้หยิบยกเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมและการสร้างแผนผังแปลงการย่อมุมอันเกี่ยวกับสถูปเจดีย์รวมถึงโครงสร้างหลังคาวิหารวัด นำมาประยุกต์ดัดแปลงใหม่สร้างจินตนาการในรูปแบบทางด้านประติมากรรม มีรายละเอียดที่ทำด้วยวัสดุหิน ผ่านกรรมวิธีการแกะสลัก การวาดลวดลายของกระเบื้องดินเผา โครงสร้างของไม้และโลหะทางสถาปัตยกรรม โบราณรวมถึงเครื่องประดับปานชอยมาผสมผสานทางด้านทัศนธาตุทางศิลปะให้ความหมายและแง่คิดทางด้านวัสดุผ่านการสร้างสรรค์ของผู้เขียน เพื่อจะนำมาเป็นผลงานชุดหนึ่งของการค้นคว้าทางด้านวิชาการทางศิลปะให้ร่วมสมัยข้างหน้าต่อไป

ภาพที่ 7 Yan Gyientry Temple Bagan
(Source: Gettyimages 2018, online)

ภาพที่ 8 Through the Doorway
(Source: Earthtrekker 2018, online)

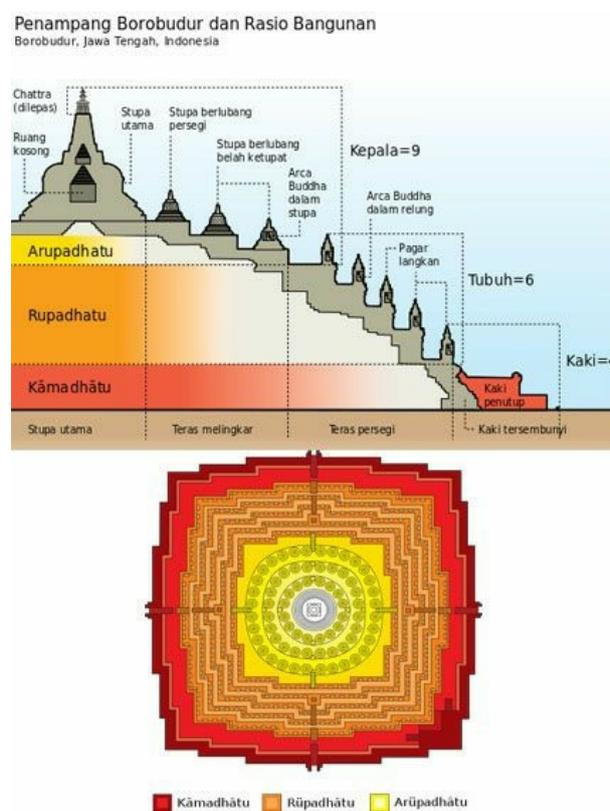

ภาพที่ 9 Mandalay Palace
(Source: Falconer 2000)

แรงบันดาลใจและอิทธิพลที่มีต่อโครงการ

1. ภาพ แผนผังแปลน สิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมอันเกี่ยวข้องกับศาสนา
2. ภาพ ภาพขณะตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผาโบราณและเครื่องประดับปานชอยในภาคเหนือ
3. ภาพข้อมูลทางความเชื่อศาสนาและวิถีชีวิต
4. ภาพผลงานในอดีตของผู้เขียน

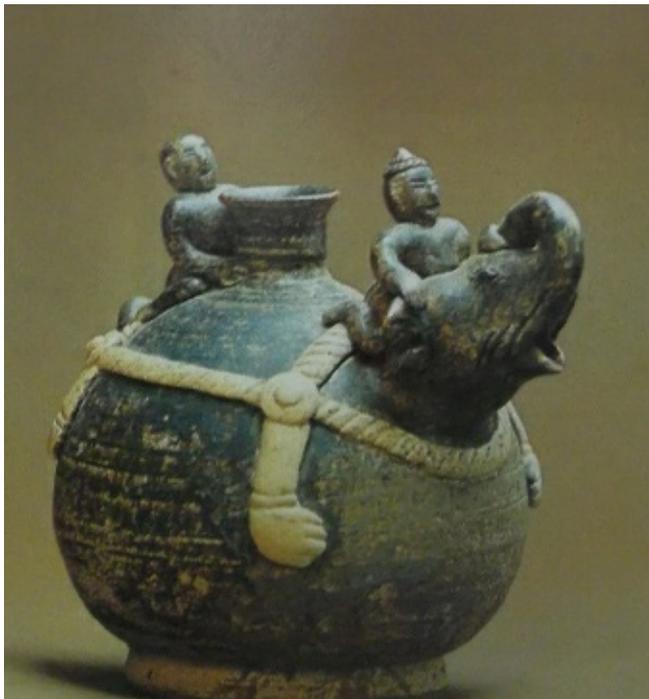
ภาพ แผนผังแปลน และสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมอันเกี่ยวข้องกับศาสนา

ภาพที่ 10 Borobudur
(Source: Varlord 2017, online)

ภาพที่ 11 Temples of Bagan Myanmar
(Source: Manoelwilliam 2018, online)

ภาพที่ 12 คนที่รูปช้าง
(Source: Piyachon 2001, 76)

ภาพที่ 13 เครื่องประดับปานซอย วัดจองคำ
(© Pakit Bunsut 26/12/2017)

ภาพข้อมูลในทางความเชื่อศาสนาและวิถีชีวิต

ภาพที่ 14 ศาลพระภูมิ
(Source: Nongnit 2018, online)

ภาพที่ 15 ตุ๊กตารูปปั้นศาลหลักเมือง จังหวัดขอนแก่น
(© Pakit Bunsut 1/02/2017)

ภาพผลงานในอดีตของผู้เขียน

ภาพที่ 16 “Construction” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)
Terracotta, Wood, Stone and Brick size 104 x 272 x 200 cm.
(© Pakit Bunsut 2012)

ภาพที่ 17 “Arch” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)
Terracotta, Wood, Metal and Cement size 29 x 135 x 72 cm.
(© Pakit Bunsut 2013)

ภาพที่ 18 “Wall” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)
Terracotta, Wood, Metal and Brick size 46 x 144 x 96 cm.
(© Pakit Bunsut 2014)

ภาพที่ 19 “Stupa” (Nacha Work Shop Sculpture Thailand)

Granite Stone size 90 x 102 x 80 cm.

(© Pakit Bunsut 2014)

ภาพที่ 20 “Stupa”

(King Mongkut’s Institute of Technology Ladkrabang University Work Shop Sculpture Thailand)

Sand Stone size 102 x 115 x 86 cm.

(© Pakit Bunsut 2013)

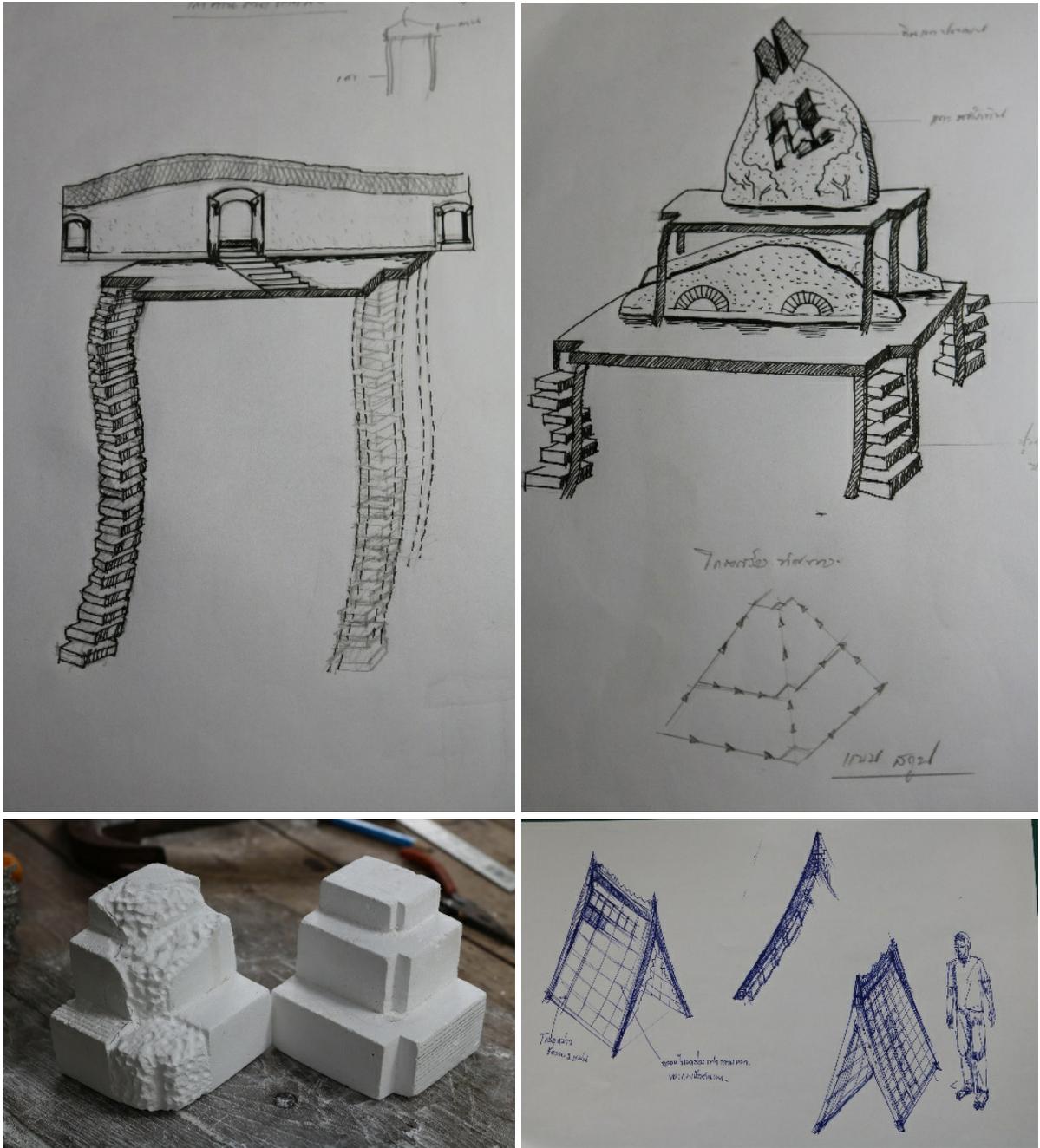
ภาพที่ 21 “Pavillion”

(Faculty of Art Thaksin University, Songkhla, Thailand)

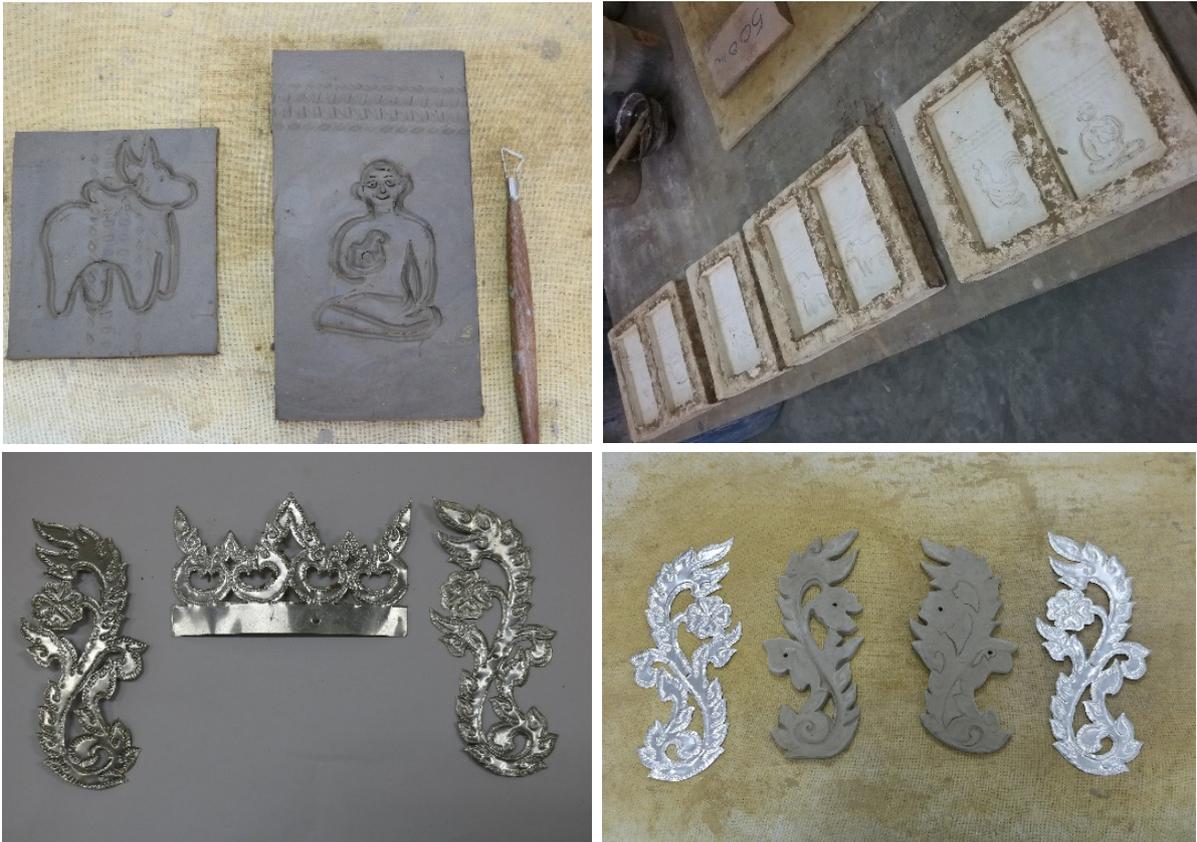
Work Shop Sculpture River Rock size 41 x 72 x 46 cm.

(© Pakit Bunsut 2019)

วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

ภาพที่ 22 การทำแบบร่างและแบบจำลองผลงานสร้างสรรค์ในแต่ละชั้น
(© Pakit Bunsut 20/12/2017)

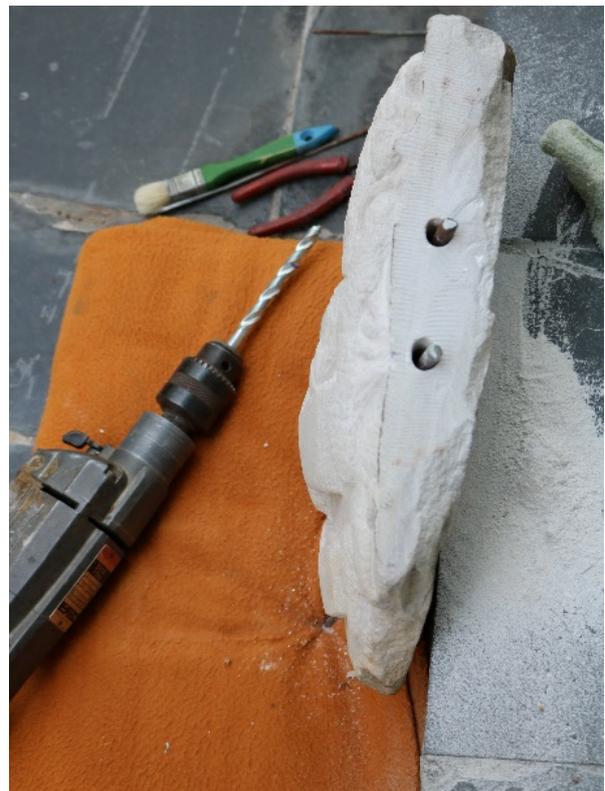
ภาพที่ 23 การสร้างแม่พิมพ์ของการทำกระเบื้องดินเผาและเครื่องประดับปานชอย
(© Pakit Bunsut 20/01/2018)

ภาพที่ 24 การเรียงแผ่นกระเบื้องดินเผาในการเผาเตา
(© Pakit Bunsut 15/05/2018)

ภาพที่ 25 การทดลองและเรียงสีเเผาะกระเบื้องดินเผา
(© Pakit Bunsut 18/05/2018)

ภาพที่ 26 อุปกรณ์เครื่องมือและการแกะสลักหินทราย
(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดและการวิเคราะห์ผลงาน

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมหินชั้นที่ 1 ชื่อ หน้าต่างและวงโค้ง

ผู้เขียนได้สนใจและรับแรงบันดาลใจจากรูปแบบสถาปัตยกรรมวิหารถ้ำแกะสลักหินในถ้ำอชันตาของประเทศอินเดีย มีความประทับใจต่อมนุษย์และอารยธรรมในอดีต ผ่านความเชื่อความศรัทธาต่อศาสนาอันยิ่งใหญ่ สิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมเหล่านี้มีการสร้างสกัดหินและเจาะลึกลงไปเป็นประตูทางเข้าตรงกลางหน้าผาของถ้ำ ส่วนภายในมีรายละเอียดที่สวยงามประกอบไปด้วยเสาคานค้ำยันและวงโค้งช่องประตู หน้าต่าง ราวบันได สิ่งก่อสร้างเหล่านี้จึงเป็นที่มาและแนวคิดที่ผู้เขียนได้หยิบยกรูปแบบช่องประตูหน้าต่างและวงโค้ง มาสร้างสรรค์ประติมากรรมประกอบไปด้วยการแกะสลักหินและใช้วัสดุโลหะนำมาสร้างเป็นโครงสร้างของสถาปัตยกรรมย่อ มุมสร้างจินตนาการใหม่ให้รู้สึกเบาและดูเคลื่อนไหวผลงานประติมากรรม หน้าต่างและวงโค้งจึงเป็นการนำส่วนหนึ่งมาจำลองและย่อขนาดลง ด้วยสัดส่วนที่เหมือนจริงเพื่อให้ทราบถึงความประทับใจในความทรงจำอันมีต่อสถาปัตยกรรมโบราณเหล่านั้น

ภาพที่ 27 “Window and Arch”

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมหินชั้นที่ 2 ชื่อ ชุ่มประตู่วิหาร

ผู้เขียนได้เดินทางไปในสถานที่ในแต่ละจังหวัดของประเทศไทย และประทับใจสถาปัตยกรรมวัดวิหารในภาคเหนือ ตอนบนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้เขียนสนใจสิ่งก่อสร้างรั้วกำแพงลายปูนปั้นพญานาคในชุ่มประตู่วิหารวัดและเครื่องประดับปานชอยตกแต่งให้ความงดงามในสถาปัตยกรรมเป็นวิถีชาวบ้านของคนไทใหญ่สร้างขึ้นเพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านในการทำประเพณีทางศาสนา ผู้เขียนได้สัมผัสถึงบรรยากาศความรู้สึกเหล่านั้น จึงนำบรรยากาศเหล่านั้นมาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบประติมากรรมสลักหินที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับรั้วกำแพงชุ่มประตู่พญานาคและชั้นบันได

เมื่อเดินผ่าน ณ ตอนนั้นก็รู้สึกถึงความอบอุ่นอันเรียบง่ายมีความศักดิ์สิทธิ์ และเป็นวิถีชีวิตของชุมชนที่มีความผูกพันอันยาวนาน รูปแบบประติมากรรมที่สร้างสรรค์ขึ้นนี้จึงนำมาหยิบยกแค่บางส่วน เช่น การสลักหินเฉพาะรั้วกำแพงชุ่มประตู่รวมถึงวัสดุหินเผาที่เป็นร่องรอยพิมพ์ประทับบนเครื่องประดับปานชอยมาประกอบเป็นชิ้นส่วนของประติมากรรมในเชิงกึ่งสัญลักษณ์ แทนความหมายถึงสถานที่อันสงบและศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้น

ภาพที่ 28 “Door”

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variables

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมหินชั้นที่ 3 ชื่อ หมู่บ้าน

ผู้เขียนได้เดินทางไปตามหมู่บ้านแห่งหนึ่งในชนบทที่มีความสนใจวิถีชีวิตของชุมชนหมู่บ้าน มีความสงบเรียบง่าย และเป็นมิตรภาพอันดีต่อผู้เขียน มีความประทับใจที่ชุมชนในหมู่บ้านชนบทของชาวเขาบนยอดดอยสูง การเป็นอยู่และทำอาชีพเกษตรกรรมทำไร่เลื่อนลอย ผู้เขียนประทับใจเวลาเดินทางนั่งโดยสารเครื่องบิน จะสังเกตเห็นและมองบนพื้นที่สูงบนเขายอดดอย เห็นความงามของต้นไม้สิ่งปลูกสร้างบ้านเรือนและแม่น้ำลำธาร การทำไร่นา จึงเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานประติมากรรมสลักหิน เป็นในลักษณะภาพนูนต่ำ โดยเลือกมุมมองเฉพาะบางส่วนนำเรียงจัดวางประกอบด้วยวัสดุโลหะที่เป็นฐานและเส้นโครงสร้างรูปทรงของสถาปัตยกรรมเหมือนขึ้นหน้าต่างและวงโค้งโดยใช้วัสดุโครงสร้างโลหะฐานโปร่งนี้นำมาเสนอเป็นภาพรวมทั้งหมดและเป็นผลงานประติมากรรมในขั้นต่อไป

ภาพที่ 29 “Village”

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 4 ชื่อ สตูปดินเผา

ผู้เขียนสนใจและหยิบยกรูปแบบสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมของสตูปเจดีย์มาเป็นแรงบันดาลใจในรูปแบบครั้งนี้ ผู้เขียนได้เลือกใช้วัสดุดินเผาในการนำมาสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้เขียนไม่ได้ทำให้เหมือนจริงทุกประการ เพียงแต่อยากจะสมมติความเป็นจริงและจินตนาการผสมผสานไปกับวัสดุของดินเผาที่ขึ้นรูปด้วยกรรมวิธีเทคนิคทางเซรามิกที่เรียกว่า Coil คือ การขึ้นรูปด้วยเส้นดินขด ขึ้นด้วยการเรียงซ้อนกันดูเหมือนคล้ายเป็นก้อนอิฐเล็ก ๆ ในลักษณะของการก่อสร้างอิฐร่วกำแพงมีจินตนาการความเป็นอิสระในทางธรรมชาติของเทคนิค รวมถึงความโน้มเอียงไม่มั่นคงของประติมากรรมที่อยากจะสื่อถึงความเป็นสถาปัตยกรรมในอดีต โดยใช้โครงสร้างฐานโปร่งด้วยเส้นโลหะดัดโค้งงอให้รู้สึกเบาลอยและเคลื่อนไหวโครงสร้างฐานโปร่งโลหะเส้นเหล่านี้จะอยู่รวมในผลงานประติมากรรมทั้งหมดชิ้นที่ 1 - 4 นำเสนอ เป็นแท่นสี่เหลี่ยมย่อมุมวางประกอบแยกส่วน ถ้าวรวมผลงานชิ้นนี้แล้วจะนำเสนอออกมาเป็นแผนผังแปลนรูปสี่เหลี่ยมของการย่อมุมในองค์สตูปเจดีย์

ภาพที่ 30 “Stupa”

Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 5 ชื่อ หลังกา

ผู้เขียนได้หยิบยกแรงบันดาลใจที่มีต่อสถาปัตยกรรมโบสถ์วิหารวัดในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่มาในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ ผู้เขียนได้เลือกวัสดุแผ่นกระเบื้องดินเผามาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ใหม่จากของเดิม โดยทำแผ่นกระเบื้องดินเผาขึ้นเอง มีที่มาแนวคิดจากตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผาของสุโขทัย วัดเขียนชูดั้งเดิมบนแผ่นกระเบื้องดินเผา สร้างสัญลักษณ์ร่องรอยบนพื้นผิวของกระเบื้องในแต่ละแผ่นประกอบเข้าด้วยกันเป็นกระเบื้องมุงหลังคาในรูปแบบประติมากรรมที่มีเนื้อหาเรื่องราวที่บอกถึงวิถีชีวิตแบบไทยในอดีตผ่านความเชื่อและความศรัทธาในการสร้างบุญ สร้างสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงในทางศาสนา

ภาพที่ 31 “Roof”

Terracotta and Wood 121 x 145 x 163 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 6 ชื่อ เจดีย์ปานซอย

ผลงานชิ้นนี้เป็นอีกชิ้นหนึ่งที่พัฒนาต่อจากชุดที่ 1 - 5 กลุ่มใหญ่ทั้งหมดเพียงแต่ชิ้นนี้มีความจำเป็นที่ต้องทำเป็นชิ้นเล็กด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้เขียนต้องนำผลงานชิ้นนี้ไปจัดแสดงในต่างประเทศเป็นการเผยแพร่ผลงาน จึงมีข้อกำหนดด้านขนาด เพื่อให้เหมาะสมกับเกณฑ์ของนิทรรศการแสดงผลงาน Haiku เป็นชื่อในนิทรรศการประติมากรรมขนาดเล็ก เกิน 15x15x21 cm. และมีมหาวิทยาลัยเข้าร่วม 25 มหาวิทยาลัยในเอเชียปีนี้มหาวิทยาลัย Johibi เป็นเจ้าภาพนิทรรศการครั้งนี้ผลงานประติมากรรมชิ้นนี้ผู้เขียนได้ให้ความหมายเหมือนกับชิ้นที่กล่าวมา เพียงแต่เพิ่มเติมวัสดุที่เลือกใช้ คือ แผ่นอะลูมิเนียมเครื่องประดับปานซอยมาเป็นส่วนประกอบกับประติมากรรมรูปทรงสถูปเจดีย์ ที่ทำด้วยปูนปลาสเตอร์ระบายเขียนสีอิฐให้มีร่องรอยผุกร่อน ต้องการจะนำเสนอถึงการเสื่อมสลายของเจดีย์กับแผ่นเครื่องประดับปานซอยที่เข้ามาผสมผสาน เพื่อที่จะบอกถึงเรื่องของเวลาในอดีตที่กลับมาสู่ปัจจุบัน หรือปัจจุบันย้อนกลับไปสู่ออดีต สองสรรพสิ่งนั้นล้วนอยู่ร่วมกันบอกถึงเรื่องราวความศรัทธาต่อความเชื่อ รวมถึงวิถีชีวิตผ่านงานประติมากรรมในเชิงกึ่งสัญลักษณ์

ภาพที่ 32 “Stupa Pansoi”

(Joshibi University of Art and Design Art Museum Japan)

Plaster, 6 x 8 x 10 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ประเด็นความคิดผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 7 ชื่อ ภายในและภายนอก

ผู้เขียนได้สร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ โดยให้ความหมายว่า รูปทรงภายในกับรูปทรงภายนอกของสถาปัตยกรรม โบสถ์วิหาร ผลงานชิ้นนี้ได้พัฒนาต่อจากชิ้นที่ชื่อ เจตีย์ปานชอย เพียงแต่เพิ่มเติมในเรื่องของบรรยากาศภายในกับบรรยากาศภายนอกของโบสถ์ วิหาร วัดในจังหวัดสุโขทัย มาเป็นแรงบันดาลใจ ผู้เขียนได้สร้างผลงานขนาดเล็ก เพราะต้องนำไปแสดงที่ต่างประเทศ ผู้เขียนได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุดินเผาที่เป็นโครงสร้างสถาปัตยกรรมของห้องผนังกำแพงมีช่องลมหน้าต่างและเสาค้ำยันรวมถึงองค์พระพุทธรูปอยู่ในผลงานโดยรอบผลงานสามารถมองเห็นทะลุปรุโปร่งทั้งสองด้านได้ คือ มุมมองของพื้นที่ข้างในและข้างนอก ผลงานชิ้นนี้ผู้เขียนได้เกิดความคิดในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ด้านในและด้านนอกมีความเชื่อมโยงระหว่างมนุษย์ที่ผูกพันกับศาสนา ผลงานชิ้นนี้ได้ประสบปัญหาในการเผาแตกเสียหาย ผู้เขียนจึงมีความคิดประเด็นเพิ่มเติมขึ้นมาว่าการเผาแตกร้าเสียหายในผลงานนี้ได้เปรียบเทียบถึงการทำนุบำรุงรักษาแทนความหมายระหว่างมนุษย์กับศาสนา โดยแทนค่าการใช้วัสดุภาวผสมสีทองทาเคลือบสีลงไปในส่วนที่รอยแตกร้าเสียหายและเพิ่มเติมในเรื่องของการ

ให้ค่าน้ำหนักแสงเงาของสีเคลือบในการสร้างความหมายอันศรัทธาเกี่ยวกับเรื่องราวสถาปัตยกรรมโบสถ์วิหาร มาสร้างสรรค์ใหม่ในรูปแบบประติมากรรมเชิงกึ่งสัญลักษณ์ผลงานชิ้นนี้ถึงแม้จะมีขนาดไม่ใหญ่เหมือนชิ้นอื่น ๆ ที่เคยทำมา ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ผลงานนี้น่าจะเป็นผลงานอีกชิ้นหนึ่งที่ให้ความหมายอันสำคัญสำหรับโครงการสร้างสรรค์ที่ให้ชื่อว่า ร่องรอยสิ่งก่อสร้างบนวิถีแห่งศรัทธาผ่านผลงานประติมากรรม

ภาพที่ 33 “Inside and Outside”

(Faculty of Arts And Crafts Okinawa Prefectural University of Arts)

Terracotta 8 x 12 x 20 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

วิเคราะห์ทัศนธาตุทางศิลปะและแก้ไขประเด็นปัญหาอื่น ๆ ของผลงานแต่ละชิ้น

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อ หน้าต่างและวงโค้ง

รูปทรง ทัศนธาตุในผลงานชุดนี้ ผู้เขียนเลือกนำมาวิเคราะห์ในรูปทรงทั้งหมดเกิดจากเส้นโค้งในแนวตั้ง สร้างให้เกิดถึงจินตนาการความเคลื่อนไหวของประติมากรรมผลงานชิ้นนี้ ตั้งใจให้อยู่ในชุดเดียวกันระหว่าง ช่องหน้าต่างและวงโค้ง (Arch) ของการสลักหิน ผลงานจะมีลักษณะแผ่นหินเล็ก ๆ ประกอบรวมเข้าด้วยกันทางด้านหน้าและด้านหลังสองด้านโดยนำสัญลักษณ์เหล่านี้มาสร้างสรรค์ใหม่ ส่วนรายละเอียดผู้เขียนนำวัสดุด้วยเส้นโลหะตัดโค้งก่อสร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวเบาลอย โดยมีที่มาแนวคิดจากแผนผังการย่อมุมของสถาปัตยกรรม ส่วนบนจะมีประติมากรรมแผ่นหินตั้งวาง

ภาพที่ 34 “Window and Arch”

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้ผู้เขียนอยากสื่อสารถึงเรื่องราวสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมโบราณในอดีตที่มีความศรัทธากับมนุษย์และมีความประทับใจในสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การสลักหินในถ้ำวิหารบนหุบเขาเหล่านี้จึงเป็นประเด็นทางความคิดและการแก้ไขของผลงาน ผู้เขียนได้ใช้วัสดุเศษแผ่นหินที่สามารถนำมาประดับตกแต่งงานสร้างบ้านเรือนมาเป็นส่วนประกอบของความคิดและวัสดุในการสลักหิน ขณะเดียวกันวัสดุเส้นและฐานแผ่นโลหะก็นำมาผสมรวมกันสร้างจินตนาการขึ้นมาใหม่ในรูปแบบประติมากรรมที่สามารถบอกถึงเรื่องของเวลาในอดีตและปัจจุบันที่มนุษย์สร้างขึ้น

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อ ชุ่มประตู่วิหาร

พื้นผิว เป็นทัศนธาตุส่วนหนึ่งในผลงานชิ้นนี้ที่ให้ความสำคัญ โดยเริ่มต้นที่แผ่นหินทรายในการแกะสลัก ผู้เขียนตั้งใจสลักหินสร้างพื้นผิวให้ดูเป็นธรรมชาติด้วยเครื่องมือสลักหินทำร่องรอยของพื้นผิวที่ขรุขระไม่เรียบ สร้างจินตนาการให้รู้สึกถึงกระบวนการทำด้วยมือของมนุษย์เชื่อมโยงผ่านถึงพลังแห่งศรัทธาในการสร้างสรรค์ของมนุษย์ในอดีตมีความผูกพันกับสถาปัตยกรรมโบราณส่วนพื้นผิวที่ทำด้วยวัสดุดินเผาประทับร่องรอยด้วยแผ่นอลูมิเนียมลายเครื่องประดับปานชอยทำพื้นผิวให้เห็นถึงร่องรอยของวิถีชีวิตวัฒนธรรมในอดีตมีความเป็นอยู่ร่วมกันในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านเรื่องเวลาความเชื่อและศรัทธามาสูในผลงานประติมากรรมเชิงกึ่งสัญลักษณ์

ภาพที่ 35 “Door” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้ผู้เขียนตั้งใจให้เป็นส่วนประกอบรวมกันโดยต่อจากชิ้นที่ 1 มีการใช้โครงสร้างวัสดุเส้นโลหะโปร่งรองรับฐานประติมากรรมหิน เพื่อสร้างความหมายใหม่ในการสร้างผลงานประเด็นปัญหาและการแก้ไขจะกล่าวต่อไปในผลงานชิ้นที่ 3 ชื่อ หมู่บ้าน และชิ้นที่ 4 ชื่อ สลูปดินเผา

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 3 ชื่อ หมู่บ้าน

รูปทรงในแนวตั้งต่ำเอียง ผู้เขียนตั้งใจนำเสนอผลงานประติมากรรมในมุมมองจากที่สูงผ่านเรื่องราวของสถาปัตยกรรมอันเกี่ยวข้องกับชุมชนหมู่บ้านโดยมีวัสดุดินเผามาเป็นส่วนประกอบของรูปทรงบ้านเรือนสร้างสรรค์ใหม่เพื่อให้ผู้ชมรับรู้ถึงจินตนาการของเรื่องราวและวิถีชีวิตเหล่านั้นโดยผ่านผลงานประติมากรรม

ภาพที่ 36 “Village” (Chiang Mai University)

Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้ตั้งใจจะจัดวางด้วยมุมมอง ในการมองลงต่ำโดยตั้งใจให้แทนฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมโลหะมีลักษณะลดต่ำลงมาเป็นอย่างมาก การติดตั้งและจัดวางจึงเป็นเหตุผลสำคัญเพื่อจะให้เห็นภาพรวมทั้งหมดดังที่กล่าวในบทวิเคราะห์ในส่วนสรุปสุดท้ายของการวิเคราะห์ชิ้นงานทั้งหมด ตั้งแต่ชิ้นที่ 1 – 4

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 4 ชื่อ ส্তুปดินเผา

โครงสร้างของเส้นแกนโค้ง เป็นอีกทัศนธาตุหนึ่งที่น่ามากล่าวถึง โดยได้รูปแบบมาจากส্তুปเจดีย์ความงดงามจากของเดิมจึงนำมาแปรเปลี่ยนด้วยวัสดุดินเผาด้วยเหตุผลที่ว่าความคิดของวัสดุที่สร้างด้วยดินจากธรรมชาติผ่านกรรมวิธีทางเทคนิคเครื่องปั้นดินเผามาสร้างในรูปแบบใหม่ ประกอบการจัดวางด้วยโครงสร้างของเส้นแกนโค้งที่ดูเหมือนไม่มั่นคงแต่สร้างจินตนาการให้รู้สึกเบาลอยอยู่ในอากาศผ่านเรื่องราวสถาปัตยกรรมอันศักดิ์สิทธิ์มาสู่ผลงานประติมากรรม

ภาพที่ 37 “Stupa” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)
Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable
(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้มีข้อบกพร่องทางเทคนิคของดินเผาเกิดขึ้นคือ มีการชำรุดแตกเสียหาย ดังนั้นผู้เขียนจึงมีการแก้ไขประเด็นของปัญหา คือ การทำสีและการซ่อมขัดแต่งสร้างพื้นผิวให้ค่าน้ำหนักของแสงเงาของผลงานให้รู้สึกถึงความเก่าแก่ผ่านกาลเวลา

ภาพที่ 38 “Stupa”

Terracotta, 300 Dimensions Variable

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

สรุป วิเคราะห์ทัศนธาตุและประเด็นความคิดการติดตั้งในผลงานทั้งหมด ชั้นที่ 1 - 4

ภาพที่ 39 “Sculpture” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)
Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable
(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ผลงานชั้นที่ 1 - 4 มีประเด็นทางความคิดเรื่องการวิเคราะห์และการติดตั้งจัดวางในรูปแบบดังนี้

เป็นผลงานที่ผู้เขียนรวบรวมดูเพื่อให้เห็นภาพรวมของโครงการทางความคิด ประติมากรรมของผู้เขียนไม่ได้สร้างสรรค์ขึ้นให้เห็นเป็นรูปเหมือนจริงนัก ไม่มีรูปทรงองค์สถาปัตยกรรมเจตีย์ในการสร้างให้เห็น เพียงแต่ผู้เขียนได้หยิบยกบางส่วนแผนผังแปลนการย่อมุมของการสร้างสถาปัตยกรรมเจตีย์มาเป็นส่วนประกอบในการติดตั้งผลงาน ส่วนสถาปัตยกรรมสถาปัตยกรรมเจตีย์ของเดิมทางประวัติศาสตร์ ผู้เขียนไม่ได้หยิบยกมาทั้งหมดเพียงแต่เลือกใช้เฉพาะบางส่วนและลดทอนลงโดยไม่ทำลายของเดิมจนเกินไปนัก เพื่อหารูปแบบภาพลักษณ์ใหม่ เป็นประติมากรรมที่ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจถึงผลงานชั้นที่ 1 - 4 นี้รวมเป็นชุดเดียวหรือแยกชุดก็ว่าได้ตามจินตนาการและทัศนคติของผู้รับชมในการมองหรืออาจจะตีความไปเป็นในรูปแบบอื่น ๆ ต่อไป เหตุผลในการสร้างสรรค์ของผู้เขียนไม่ได้ยึดติดในรูปแบบตายตัว ผลงานประติมากรรมที่ดีควรจะแปรเปลี่ยนในมุมมองและประเด็นทางความคิดและจินตนาการของศิลปินที่มีต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ในสภาวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงจะประสบผลในการถ่ายทอดศิลปะอยู่เสมอ

การตัดแต่งหินและการเรียงในรูปแบบการจัดวางผลงาน

การตัดแต่งหินเพื่อต้องการให้เกิดรูปแผนผังย่อมุมสี่เหลี่ยมของสถาปัตยกรรมเจตีย์ จึงเป็นที่มาในแนวคิดผู้เขียนอยากให้เห็นผลงานชั้นที่ 1 - 4 นี้ เป็นผลงานของภาพรวมทั้งหมดไม่ว่าจะใช้วัสดุเส้นโครงสร้างโลหะในการตัดโค้งงอขึ้นเป็นขาตั้งด้วยเหตุผลในการเรียงรูปแบบจัดวางผลงานชั้นที่ 1 - 4 ทั้งหมดนี้ผู้เขียนต้องการจะสื่อถึงแผนผังแปลนในการจำลองสถาปัตยกรรมเจตีย์ แต่ไม่มีองค์เจตีย์ให้เห็นเป็นรูปธรรมเพียงแต่อยากสื่อถึงผลงานประติมากรรมในรูปแบบเชิงกึ่งสัญลักษณ์โดยมีรายละเอียดให้เห็นบางชิ้นส่วน เช่น สัญลักษณ์ของช่องหน้าต่างโค้งและซุ้มประตูวิหารการจำลองบันทึกร่องราวประติมากรรมแกะสลักหินของหมู่บ้าน รวมถึงสถาปัตยกรรมที่เหมือนจริง

รูปลักษณะเหล่านี้มีที่มาและอยู่ในรูปแบบของสถาปัตยกรรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ผ่านความเชื่อและศรัทธา ต่อมนุษย์มาสร้างสรรค์ในรูปแบบจินตนาการส่วนตัวของผู้เขียนได้รวบรวมผลงานตั้งแต่ชั้นที่ 1 - 4 มาเป็น ภาพรวมให้เห็นที่มาและแนวคิดในโครงการวิจัยสร้างสรรค์ที่กล่าวถึง ร่องรอยของสิ่งก่อสร้างบนวิถีแห่งศรัทธา ในอดีตมาถึงปัจจุบันผ่านการสร้างสรรค์ตามทัศนคติของผู้เขียนที่มีต่อผลงาน

ภาพที่ 40 “Window and Arch” (Chiang Mai University)
 Stone Terracotta and Metal, 300 Dimensions Variable
 (© Pakit Bunsut 27/07/2018)

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 5 ชื่อ ร่องรอยแห่งศรัทธา

พื้นผิวและร่องรอย สีของกระเบื้องดินเผา ผู้เขียนจึงเลือกนำมากล่าว สีของกระเบื้องดินเผานั้นให้ความสำคัญในผลงานเป็นอย่างมาก โดยมีการทดลองเรียงแผ่นกระเบื้องดินเผาและเผาเพื่อหารูปแบบของสีในการเผา สำหรับการเผาในครั้งนี้ใช้เทคนิคการเผาในรูปแบบ Reduction คือ เผาในอุณหภูมิที่สันดาปไม่สมบูรณ์ มีก๊าซออกซิเจนน้อย แต่ใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มาก สีของกระเบื้องดินเผาจะถูกเผาไหม้ โดยมีชั้นบรรยากาศของดินถูกเปลี่ยนสีมีออกไซด์ ธาตุเหล็กมากขึ้น จึงนำเทคนิคนี้มาใช้ในการวาดเขียนรูปตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผาโบราณลงบนร่องรอยของพื้นผิวบนแผ่นกระเบื้องดินเผา จึงเป็นที่มาสู่แนวคิดของผลงานที่กล่าวถึงเรื่องความศรัทธาและวิถีชีวิตอันดั้งเดิมในอดีตของมนุษย์ที่ผูกพัน

ภาพที่ 41 “Roof”

Terracotta and Wood 121 x 145 x 163 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/2018)

ภาพที่ 42 “Roof” (The CMU Art Center Chiang Mai, Thailand)

Terracotta and Wood 121 x 145 x 163 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/ 2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้ได้มีการแก้ไขในเรื่องของเทคนิคอยู่มาก เช่น เรื่องของโครงสร้างไม้ที่จะต้องให้เข้ากันพอดีและรูปทรงที่ตอบโจทย์ให้มากกว่ารูปทรงเดิมของทางสถาปัตยกรรมมาเป็นแบบรูปทรงประติมากรรมผู้เขียนพยายามแก้ไขปรับเปลี่ยนบางส่วนแต่ยังคงไว้ในรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเดิม เพื่อสะท้อนถึงเนื้อหาความคิดหลักของผลงานและในการติดตั้งงานผู้เขียนได้นำวัสดุปูนซีเมนต์นำมาหล่อแทนก้อนสี่เหลี่ยมฐานรองมุมเสาคานบ้านของผลงานเพื่อให้ผลงานมีมิติในมุมมองของการจัดวาง

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 6 ชื่อ เจดีย์ปานซอย

พื้นผิวของวัสดุ ในผลงานชิ้นนี้เป็นชิ้นเล็กเพื่อนำไปแสดงเผยแพร่ต่างประเทศ ผู้เขียนตั้งใจจะสื่อถึงเรื่องพื้นผิววัสดุอันสำคัญ แผ่นอะลูมิเนียมเครื่องประดับปานซอยที่มันวาวกับรูปทรงสถูปเจดีย์ที่ทำด้วยวัสดุปูนปลาสเตอร์มาแกะสลักและเขียนระบายด้วยสีคล้ายก้อนอิฐเก่า ผลงานชิ้นนี้ตั้งใจจะนำเสนอวัสดุที่มีพื้นผิวแผ่นของอะลูมิเนียมปานซอยมันวาวที่สร้างจากชาวบ้านในการประดับเรือนไม้วิหารวัด ผู้เขียนนำมาประกอบกับส่วนชิ้นงานเพื่อสร้างเนื้อหาเรื่องราวเดิมที่กล่าวมาข้างต้น

ภาพที่ 43 “Stupa Pansoi”

Plaster, 6 x 8 x 10 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/ 2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

รูปทรงสถูปเจดีย์เป็นรูปทรงที่ผู้เขียนอยากจะสื่อถึงส่วนร่องรอยบนพื้นผิวอิฐผุกร่อนเสื่อมโทรมก็เป็นส่วนหนึ่งที่ผู้เขียนอยากจะสะท้อนอีกเช่นกัน ด้วยเหตุผลที่ผลงานมีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดในการนำไปแสดงเผยแพร่ต่างประเทศ ผู้เขียนจึงตัดสินใจที่จะลดทอนรายละเอียดของรูปทรงสถูปเจดีย์ให้เรียบง่ายขึ้นและใช้วัสดุที่เป็นเครื่องประดับปานซอยนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์เพื่อให้ได้ถึงความหมายสะท้อนในวิถีชีวิตอดีตและปัจจุบันตรงตามแนวคิดให้มากที่สุดของผลงานสร้างสรรค์ครั้งนี้

วิเคราะห์ทัศนธาตุผลงานชิ้นที่ 7 ชื่อ ภายใน และภายนอก

รูปทรง แนวตั้ง และแนวนอน คือ ทัศนธาตุที่ผู้เขียนอยากจะนำมากล่าวถึงเหตุผลที่เลือก คือ รูปแบบสถาปัตยกรรมที่เป็นแนวความคิด เช่น ผนังกำแพง ช่องหน้าต่าง รวมถึงองค์พระพุทธรูปและแสงเงาที่ตกกระทบ ภาพสะท้อนบรรยากาศเหล่านี้ผู้เขียนต้องการจะสื่อถึงในรูปแบบประติมากรรมที่ทำด้วยวัสดุดินเผาสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อแทนสัญลักษณ์ทางความหมายของศรัทธาที่มีต่อศาสนาและวัสดุดินเผายังสามารถตอบโจทย์ทางความหมายของผลงานบอกถึงเรื่องราวศาสนาวิถีชีวิตอันเรียบง่ายในการสร้างสรรค์นี้

ภาพที่ 44 “Inside and Outside”

Terracotta 8 x 12 x 20 cm.

(© Pakit Bunsut 27/07/ 2018)

ผลงานสร้างสรรค์และการแก้ไขประเด็นปัญหา

ผลงานชิ้นนี้ในทางแก้ไขปัญหาทางด้านเทคนิคของการเผาเกิดรอยแตกร้าวหลังจากการเผาชิ้นงานผู้เขียนจึงมีความคิดว่าชิ้นส่วนที่แตกร้าวนั้นนำมาซ่อมแซมใหม่ด้วยการใช้กาวผสมสีทองทาเคลือบสีตรงที่เป็นรอยร้าว สร้างความหมายประเด็นความคิดเพิ่มเติมของเรื่องราวที่กล่าวถึงความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนา มาเป็นสื่อในผลงานประติมากรรม

ปัญหาในการสร้างสรรค์โครงการสร้างสรรค์

สำหรับโครงการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมชิ้นที่ 1 - 7 ทั้งหมดนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงลำดับขั้นตอนในแต่ละบทลงในเนื้อหาของโครงการสร้างสรรค์ และบางส่วนนำไปแสดงเผยแพร่ต่างประเทศ อย่างไรก็ตามในโครงการสร้างสรรค์ผู้เขียนจะขอกกล่าวถึงปัญหาในการสร้างสรรค์มีดังนี้

1. เรื่องราวของข้อมูลที่น่ามาเป็นแรงบันดาลใจของการสร้างผลงานประติมากรรมนับว่ามีอยู่มากในส่วนที่พบเห็นตามสถานที่จริงในประวัติศาสตร์และจากหนังสือสื่อทางอินเทอร์เน็ตออนไลน์ เพียงแต่การที่หยิบยกข้อมูลสิ่งเหล่านี้ต้องมีความเข้าใจและสัมผัสถึงเรื่องราวเหล่านั้นได้ไม่ว่าจะเป็นโบสถ์ วิหารศาสนสถานอันศักดิ์สิทธิ์ ความศรัทธาที่มีต่อมนุษย์ในอดีต การเก็บข้อมูลเพื่อสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบเชิงศิลปะจึงมักประสบปัญหาอยู่มาก เพราะเรื่องราวเหล่านี้เป็นสิ่งที่มีการบันทึกความเป็นจริงและเป็นประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรมและผลงานประติมากรรม ในโครงการสร้างสรรค์นี้จึงต้องหาข้อมูลได้อย่างถูกต้องในการค้นคว้าหารูปแบบใหม่ ๆ พร้อมทั้งเทคนิควิธีการที่จะนำมารวบรวมเป็นเอกสารหลักฐานทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเพื่อเป็นข้อมูลให้สมบูรณ์มากที่สุด

2. ปัญหาในการสร้างสรรค์รูปแบบของประติมากรรม ที่มีเรื่องราวทางด้านสถาปัตยกรรมอันยิ่งใหญ่และศรัทธาอยู่แล้ว พร้อมทั้งการมีขนาดสัดส่วนและความงาม รวมถึงวัสดุที่มนุษย์นำมาสร้างขึ้นบอกความหมายเรื่องราว ดังนั้นผลงานประติมากรรมในโครงการจึงต้องมุ่งเป้าต่อยอดและพัฒนาให้กับเรื่องราวสถาปัตยกรรมเดิม ถึงแม้ว่าในทางความเป็นจริงแล้วทางสถาปัตยกรรมโบราณก็ยังมีประติมากรรมรูปปั้นประดับตกแต่งเพื่อบอกเล่าถึงเรื่องราวในสถานที่นั้น ส่วนผลงานประติมากรรมที่ผู้เขียนสร้างขึ้นจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้เป็นส่วนประกอบกับสถานที่จริงเพียงแต่นำมาอ้างอิงและถ่ายทอดเชิงสร้างสรรค์ทางรูปแบบเชิงวิชาการด้านศิลปะสมัยใหม่ที่มีความเป็นปัจเจกส่วนตัวพร้อมที่จะนำไปเผยแพร่ให้ผู้ชมรับรู้ผลงานโครงการสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรมให้มากที่สุด

3. ปัญหากรรมวิธีทางเทคนิคการเลือกใช้วัสดุผสมอยู่หลายอย่าง เช่น หิน ไม้ ดินเผา โลหะ และปูนวัสดุเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาแนวคิดสร้างความหมายให้กับผลงานและยังพบปัญหาทางกรรมวิธีของเทคนิคในการสร้างสรรค์ เช่น ใช้วัสดุ หินนำมาแกะสลักสื่อด้วยเรื่องราวอันยิ่งใหญ่ของสถาปัตยกรรมโบราณ วัสดุดินเผาและแผ่นอะลูมิเนียมเครื่องประดับปานชอย วัสดุไม้ โลหะ และปูนนำมาสร้างเป็นโครงสร้างและสัญลักษณ์ของประติมากรรม ปัญหากรรมวิธีทางเทคนิคที่เลือกใช้วัสดุเหล่านี้จึงต้องจัดการทางรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องและไม่ไปทำลายสิ่งเดิมเพียงแต่ต้องทำให้ดีกว่าหรือเท่าของเดิมก็ถือว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งใจไว้ก็เพียงพอสำหรับผู้เขียนแล้ว

สรุปผลโครงการสร้างสรรค์

สำหรับโครงการสร้างสรรค์นี้ ชื่อ ร่องรอยสิ่งก่อสร้างบนวิถีแห่งศรัทธาผ่านผลงานประติมากรรม ผู้เขียนได้รวบรวมเนื้อหาประเด็นแนวคิดที่กล่าวมาถึงภาพรวมทั้งหมดคือ ร่องรอยของสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมโบราณอันศักดิ์สิทธิ์ที่มีความศรัทธาต่อมนุษย์ อันได้แก่ โบสถ์ ถ้ำวิหาร ซุ้มประตูกำแพงวงโค้ง หน้าต่าง สถูปเจดีย์ แผนผังแปลนการย่อมุม รวมถึงเครื่องปั้นตุ๊กตาดินเผา เครื่องประดับปานชอยตกแต่งนำมาเป็นส่วนประกอบในการสื่อทางสัญลักษณ์ของประติมากรรม โครงการนี้ได้รวบรวมหลักฐานข้อมูลตั้งแต่บทที่ 1 บทนำความสำคัญของโครงการสร้างสรรค์ วัตถุประสงค์ของโครงการสร้างสรรค์ ขอบเขตของโครงการสร้างสรรค์ วิธีการดำเนินการสร้างสรรค์ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ 2 กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมโบราณทางศาสนาประวัติศาสตร์ของแต่ละประเทศที่มีความศรัทธาเคารพต่อมนุษย์ ส่วนต่อมากล่าวถึงที่มาแรงบันดาลใจ และแนวคิดในงานสร้างสรรค์ อิทธิพลที่มีต่อโครงการ เช่น ภาพสถาปัตยกรรมอันศักดิ์สิทธิ์และแผนผังการย่อมุมสถูปเจดีย์ภาพเครื่องประดับตกแต่งปานชอย แนวคิดและผลงานศิลปะปนรวมถึงผลงานในอดีตของผู้เขียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องและพัฒนาไปสู่ผลงานครั้งนี้ บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์ภาพขั้นตอนการบันทึกค้นคว้าหาข้อมูลการใช้เครื่องมือและการปฏิบัติผลงาน บทที่ 4 ประเด็นความคิดและการวิเคราะห์ผลงานในแต่ละชิ้นรวมถึงการแก้ไขปัญหาผลงาน บทที่ 5 สรุปความคิดและการแก้ไขสำหรับโครงการสร้างสรรค์ทั้งหมด ผู้เขียนหวังไว้ว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาผลงานทางด้านวิชาการศิลปะที่มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมโบราณอันเคารพศรัทธาที่มีส่วนเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมมนุษย์ผ่านจินตนาการสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นผลงานประติมากรรมที่รวบรวมหลักฐานทางวิชาการในโครงการสร้างสรรค์แก่ผู้สนใจในอนาคตข้างหน้าต่อไป

References

- Earthtrekker. "Through the Doorway." Earthtrekker. Accessed January 4, 2018. <https://www.earthtrekkers.com/myanmar-17-amazing-photos/through-the-doorway-2>.
- Falconer, J. and Invernizzi, L. *Burmese Design & Architecture*. Singapore: Periplus, 2000.
- Flickr. "Palace Beijing China." Flickr. Accessed January 6, 2018. <https://www.pinterest.com/pin/138063544796940854>.
- Gettyimages. "Yan Gyientry Temple Bagan." Gettyimages. Accessed January 4, 2018. <https://www.gettyimages.com/photos/dhamma-yan-gyi-temple>.
- Hugchiangkham. "Chon Chāttiphan Lāhū Mūsā. [Lahu Village Chiang rai Province]." Hugchiangkham. Accessed January 15, 2020. <https://cmu.to/WMvot>.
- Maka, P. "Rīwio Wat Ton Kawēn. [Indrawat Temple Chiang Mai Province]." Painaidii. Accessed December 20, 2017. <http://www.painaidii.com/review/112342/wat-tonkain-50230/lang/th>.
- Manoelwilliam. "Temples of Bagan Myanmar." Manoelwilliam. Accessed January 4, 2018. <https://www.pinterest.com/pin/215258057169044482/>.
- Nongnit. "Thai-spirit house." Nongnit. Accessed January 6, 2018. http://www.nongnit.net/thai_spirit_house4.html.
- Oranratmani, R. *Rūpbāp Bānrīan Khōng Klum Chāttiphan Nai 'Usākhanē*. [Home styles of ethnic groups in Southeast Asia]. Chiang Mai: Chiang Mai University, 2013.
- Pinterest. "Dhamek stupa india." Pinterest. Accessed December 4, 2017A. <https://www.pinterest.com/pin/817403401109934377/>.
- Pinterest. "Bedse Caves india." Pinterest. Accessed December 4, 2017B. <https://in.pinterest.com/pin/839076974297492161/>.

Piyachon, C. *Sōradok Khriṅang Din Phao Thai Tukkatā Læ Pratiṃākam*. [Heritage of Thai pottery, dolls and sculptures]. Bangkok: Muang Boran, 2001.

Tutorialto. "Padang House." Tutorialto. Accessed December 31, 2017. <https://www.pinterest.com/pin/769060073849860296>.

Varlord. "Borobudur." Brainly. Accessed December 20, 2017. <https://brainly.co.id/tugas/2544575>.